7/10902

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007/00.2735 22/12/**2005**
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: **a)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 07.12.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/10902-16786/43640 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 12.12.2005 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-488-17/5487 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazı ile Eskişehir Milletvekili Sayın Cevdet SELVİ tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/10902 esas nolu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:
Gereği :
- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
  (Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
  Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :
- Başbakanlık
  (Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
  Ek: 1 Yazı

7/10902

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN CEVDET SELVİ'NİN
7/10902 SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) na bağlı Malatya Çocuk Yuvasında devletin gözetim ve sorumluluğu altında olan çocuklara yönelik yaşanan olaylar tüm kamuoyunu tedirgin etmiş, derinden üzmüştür.

Bilindiği üzere; sokağa düşen çocuk sayısında ve bu çocukların işlediği ve karıştığı, toplumu tedirgin eden olaylardaki artışlar nedeniyle; İktidar ve muhalefet milletvekillerinin önergeleri doğrultusunda TBMM'de "Çocukları Sokağa Düşüren Nedenlerle Sokak çocuklarının Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi" amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmuş Bilim Adamları, sivil toplum örgütleri, ilgili kamu kurumları ve uzmanlarla görüşmüş, bazı illere giderek sorunları yerinde incelemiş Vali Emniyet Müdürlerinin sorunları ve önerilerini değerlendirmiştir.

26.10.2004 tarihinde göreve başlayan komisyon konuyu tüm yönleriyle inceleyerek tespit ettiği sorunları ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİ içeren kapsamlı 330 sayfayı geçen bir raporu 25.02.2005 tarihinde TBMM Başkanlığına teslim etmiştir. O dönemde halkın tepkisini önlemek üzere olduğu anlaşılan genelgeler çıkarılmış,

Beş bakandan oluşan bir komisyon-koordinasyon kurulu oluşturulmuştur. Ancak hiçbir ciddi girişimde bulunulmamıştır. Sorunlar artarak devam etmiş ve etmektedir.

SORU 1 :

Bu öneri dolu TBMM Araştırma Komisyonu Raporundan hükümetinizin haberi var mıdır?

CEVAP 1 :

Söz konusu araştırma komisyonu raporundan Hükümetimizin haberdar olmaması düşünülemez. Komisyon önerileri doğrultusunda yapılan çalışmalar aşağıda 3. sorunuza verilen cevaplarda belirtilmiştir.

SORU 2 :

3 Yıldır sadece eleştiri yapıldığını söylüyorsunuz. Çözüm önerilerini, tavsiyeleri, uyarıları dikkate alıyor musunuz?

CEVAP 2 :

Hükümetimiz olumlu, hizmete yönelik, yol gösterici ve yapıcı her türlü eleştiriye açık olup, bu doğrultuda yapılan her türlü öneri ve tavsiyeleri dikkate almaktadır.

SORU 3 :

Dikkate alıyorsanız, söz konusu Komisyon tarafından tespit edilen temel sorunlar ve çözüm önerileri konusunda hükümetiniz bu güne kadar hangi çalışmaları yapmıştır?

CEVAP 3 :

Komisyon raporunun tespitleri doğrultusunda daha önce başlatılan çalışmalar yaygınlaştırılarak ve yeni hizmet modelleri ile uygulamaya konulmuştur. Bu çerçevede daha önce başlatılan ve halen devam eden çalışmalar aşağıya çıkarılmıştır.

Hizmet Modelinin Oluşturulması Sürecine Kadar Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Tarafından Yürütülen Çalışmalar

2828 sayılı Yasanın 3. maddesi (e) bendine eklenen 6. maddeyi ve 1997 yılında çıkan 572 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile sokakta yaşayan çocuklara hizmet vermek üzere; ilki, 1997 yılında Ankara'da açılan Çocuk ve Gençlik Merkezlerinin sayısı, bugün itibariyle 26 ilde 42 Çocuk ve Gençlik Merkezine ulaşmıştır.

Bu Merkezlerin 21'i gündüzlü, 5'i hem gündüzlü hem yatılı, 16'sı ise yatılı olarak hizmet vermektedir. Söz konusu Çocuk ve Gençlik Merkezleri aracılığı ile 1997 yılından bugüne kadar toplam 41982 sokakta yaşayan ve çalışan çocuğa ulaşılmış ve hizmet sunulmuştur.

Bu çocuklardan ancak 12.012'si aileyle yapılan çalışmalar sonucunda sokaktan uzaklaştırılarak ailesine geri döndürülebilmiş olup, aile içerisinde ihmal ve istismarının sürmesi nedeniyle aileye geri dönmesinde sakınca görülen 225 çocuk, Çocuk Yuvaları ve Yetiştirme yurtlarında korunma altına alınmıştır. Merkez hizmetlerinden yararlanmaya devam eden çocuklar ve aileleri aşağıda belirtilen hizmetlerden yararlandırılmıştır.

- ✓ Eğitimlerini Destekleyici Faaliyetler
- Eğitime yeniden kazandırma çalışmaları;
    - o I.Kademe Eğitim Programı
    - o II.Kademe Eğitim Programı
    - o Açık İlköğretim Kursu; Açık Lise Kursu
- Eğitim ihtiyaçlarının karşılanması
- ✓ Çocukların psiko sosyal gelişimini destekleme çalışmaları
- ✓ Sosyal Kültürel Etkinlikler Sportif ve Hobi Faaliyetleri
    - o Resim Kursu
    - o Halk Oyunları Kursu Programı
    - o Müzik Kursu Programı

- ✓ Eğitimin önemi konusunda bilgilendirme çalışmaları;
- ✓ Tedavi ve rehabilite edici hizmetler;
  - o Uçucu madde kullanan çocukların tıbbi tedavisi amacıyla UMATEM'lere havale edilmesi
  - o Meslek elemanlarının yürüttüğü bireysel yada grup çalışmaları

- ✓ Ailelere Yönelik Çalışmalar
- ✓ Psiko-sosyal destek ve bilinçlendirme çalışmaları
- ✓ Sosyal ve mesleki gelişimlerine yönelik çalışmalar
- ✓ Sosyal yardım hizmetlerinden ve kurumlarından yaralanmalarına yönelik çalışmalar
- ✓ Çocukların aileye dönüşlerinin mümkün olduğu durumların tespiti halinde aile ve çocuğun bir arada yaşamasına ilişkin uyumlandırma çalışmaları.

Sokaktaki Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli Özeti

Bugüne kadar, Çocuk ve Gençlik Merkezleri aracılığıyla hizmet götürülmesine rağmen, gün geçtikçe sayılarının arttığı tespit edilen sokakta yaşayan, sokakta çalışan, madde kullanan çocuklar ile, ticari cinsel sömürüye maruz kalan kız çocukları gibi ihtiyaç gruplarına, 2005 yılından itibaren hizmet ağı oluşturmak amacıyla yeni uygulamalara geçilmiştir.

Sokaktaki çocuklar, mobil ekipler aracılığı ile, veya sokak ofisleri tarafından tespit edilecektir. Tespit edilen bu çocuklar, ilk uyumu gerçekleştirmek üzere İlkadım istasyonuna yönlendirilecektir.

İlkadım istasyonunda, uyum süreci tamamlandığı kanaati oluşan madde bağımlısı çocuklar, Sağlık Bakanlığı bünyesinde bulunan Tıbbi Tedavi Merkezine, tıbbi tedavisi tamamlandıktan sonra yine Sağlık Bakanlığı bünyesinde bulunan Tıbbi Rehabilitasyon Merkezine sevk edilecektir. Tıbbi rehabilitasyonu gerçekleşen çocuklar Sosyal Rehabilitasyon Merkezine teslim edileceklerdir.

Sosyal Rehabilitasyon Merkezinde, çocuklar, sorumluluk alma alışkanlığını kazanacak etkinlikler aracılığı ile, Örgün Eğitim veya Mesleki Eğitime dahil edileceklerdir.

Bu süreçleri tamamlayan çocukların, öncelikle aile yanına, bunun mümkün olmaması halinde, SHÇEK kurumlarına veya Milli Eğitim Bakanlığına bağlı YİBO ve PİO'lara yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu süreçlerden sonra meslek edinerek işe yerleştirilen ve aile yanına dönmesi mümkün olmayan ya da kurum bakımı hizmetlerinden yararlanmak üzere yaşı uygun olmayan çocuklar ise Gençlik Evlerinden yararlandırılacaklardır.

BEŞ BAKANIN EŞGÜDÜMÜNDE YAPILAN TOPLANTIDA ALINAN KARARLAR KAPSAMINDA ŞİMDİYE KADAR YAPILAN ÇALIŞMALAR:

Yeni Hizmet Modeline İlişkin olarak;

Modelin, uygulanacağı İllerin, kamu görevlileri, sivil toplum kuruluşları, medya mensupları gibi diğer kesimlerin konuya bakış açılarının da ortaya konulması suretiyle ortak bir anlayış ve strateji geliştirilmesi amacıyla; 16-17 Haziran 2005

7/10902

tarihlerinde İstanbul'da **"Sokakta Yaşayan ve/veya Çalıştırılan Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli Eşgüdüm Toplantısı"** gerçekleştirilmiştir.

Toplantının akabinde Genel Müdürlüğümüzce, 03.08 2005 tarih ve 2005/07 sayılı genelge hazırlanmış ve modelin öncelikle uygulanacağı illere gönderilerek; Modelde yer alan merkez, ekip ve birimlerin oluşturulması ve tüm birimlerin eş zamanlı olarak hizmete girmesine yönelik çalışmaların ivedilikle başlatılması istenmiştir.

Proje Kapsamında Diğer Bakanlıklar İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yükümlülükleri

Devlet Bakanlığı'nın Yükümlülükleri

Bağlı Kurumu olan SHÇEK aracılığı ile hizmet verecektir.

SHÇEK Genel Müdürlüğü, "Sokakta Yaşayan Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli" adı altında yaptığı çalışmanın realize edilmesinde, hem uygulamaya hazırlık aşamasında, hem de uygulama sürecinde sekreterya görevini ve kurumlar arası işbirliğini etkili bir biçimde sağlayacak, Modelin uygulama aşamasında da fonksiyonel bir rol üstlenecektir.

- Kurumlar arası işbirliğinde koordinasyonu sağlayacaktır. Oluşturulacak koordinasyon kurulunun sekreterya hizmetlerini yerine getirecektir. İllerde bu görev İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerince yerine getirilecektir.
- 25.02.2005 tarihine kadar ki zaman diliminde yapılacak ön çalışma ve toplantıları organize edecek ve gerekli yazışmaların yapılmasını temin edecektir.
- İstanbul'da, Modelin uygulanacağı birimlerin tespitinde ve birimlerle ilgili yeni düzenlemelerin yapılmasında öncülük edecek, kontrol ve denetim görevini işbirliği çerçevesinde yürütecektir.
- Kurum bünyesinde projenin takip ve kontrolünü sağlamaya yönelik bir çalışma grubu (grup üyelerinin kimlerden oluşacağı belirlenmelidir) oluşturacaktır.
- Bakanlıkların Sayın Bakanlar adına hareket etmek üzere görevlendirecekleri yetkilileri ile sürekli irtibat halinde bulunacak, karşılaşılacak problemlerin gecikmeksizin çözümü konusunda gereğini yapacaktır.
- Modelde yer alan birimler için gerekli olan eleman ve ekipmanın sağlanmasını diğer Kurumlarla birlikte temin edecektir.
- Uygulamaya başlama tarihi olan 25.02.2005 tarihinden itibaren gelişecek süreçte, tüm ilgililerle ortak hareket ederek, uygulamayla birlikte kontrol ve denetim mekanizmasını aktif bir biçimde işletecek ve raporlama yapacaktır.

Adalet Bakanlığının Yükümlülükleri

- Gerek Modelin hazırlık aşamasında, gerekse, uygulanması sırasında, karşılaşılabilecek hukuki problemlerin çözümü konusunda yol gösterecektir.
- Mevcut yasal düzenlemeler içerisinde, değişiklik yapılmasının veya yeni yasal düzenleme yapılmasının gerektiği durumlarda yardımcı olacaktır.

İçişleri Bakanlığı'nın Yükümlülükleri

- Model çerçevesinde; illerde yürütülen çalışmaları izlemek ve değerlendirmek üzere, İçişleri Bakanlığı bünyesinde bir Müsteşar Yardımcısı başkanlığında

Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü temsilcilerinden müteşekkil bir komisyon oluşturulacaktır.

- Sokakta, Mobil Ekipler tarafından yapılacak çalışmalarda yeterli sayıda kolluk elemanı görevlendirilecektir.
- Modelin, ileri uygulama aşamalarında ortaya çıkacak yeni durumlara ilişkin, İçişleri Bakanlığı'nı ilgilendiren eleman, ekipman ve düzenlemelere aktif destek verecektir.
- Adli tıp vakaları ile, ihmal ve istismar vakalarında görev alanına giren konularda ilgili merci ve kurumlarla bağlantı kuracak ve vak'ayı bizzat takip ederek sonuçlandıracaktır.
- Eylem Planının uygulanacağı illerde, Valilik, Kaymakamlık, Belediyeler ve Kolluk Birimlerinin , SHÇEK'le işbirliği desteklenecektir.
- İçişleri Bakanlığının 20.12.2004 tarih ve 285 (2004/157) sayılı genelgesi ile illerde oluşturulması öngörülen Komisyonların etkin ve verimli çalışması sağlanacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Yükümlülükleri

- Model çerçevesinde, Bakanlık bünyesinde iç organizasyona giderek bir komisyon oluşturacaktır.
- Proje koordinasyonu çerçevesinde Sayın Bakan adına yetkilendirilmiş üst düzey bir temsilciyi görevlendirecektir.
- Model içinde yer alan Sosyal Rehabilitasyon Merkezi'ndeki eğitim birimlerinde görev yapacak rehber öğretmenleri ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olacak şekilde görevlendirilmelerini sağlayacaktır.
- Sosyal Rehabilitasyon Merkezi Eğitim Birimlerinde görevlendirilecek Öğretmenler ile Psikolojik Danışmanların, görevlendirme öncesi ve görev süreçlerinde hizmet içi eğitimlerini gerçekleştirecektir
- Sosyal Rehabilitasyon Merkezi'nde hizmet alacak çocukların, örgün, yaygın ve mesleki eğitimden yararlanmaları konusunda yaş vb. durumlarına bakılmaksızın Milli Eğitim sistemiyle bütünleşmelerini sağlayacak şekilde eğitim programları ve uygulama süreçlerini belirleyecektir.
- Sokakta yaşayan / çalışan çocukların eğitimlerine yönelik yasal engellerin kaldırılması ve yeni düzenlemenin yapılması yönünde gerekli mevzuat değişiklik çalışmalarını yürütecektir.
- Bağlı ilköğretim okullarının Müdürlükleri aracılığı ile, okula devam etmeyen çocuklar ve aileleri hakkında araştırma yaparak, risk durumlarına karşı önlem alacak ve bunları tertip komitesine rapor edecektir.
- Bakanlık imkanları dahilinde karşılanabilecek olan; arsa, bina, ekip ve ekipmanın teminiyle birlikte, uygulama aşamasında karşılaşılabilecek yeni durumlara ilişkin, Bakanlık görev alanına giren konularda aktif destek verecektir.
- İstanbul başta olmak üzere Modelin uygulanacağı illerdeki bağlı Müdürlüklerini, SHÇEK'le işbirliği yapma ve aktif destek verme konusunda görevlendirecektir.

Sağlık Bakanlığı'nın Yükümlülükleri

- Model çerçevesinde, Bakanlık bünyesinde iç organizasyona giderek bir komisyon oluşturacaktır.
- Proje koordinasyonu çerçevesinde Sayın Bakan adına yetkilendirilmiş üst düzey bir temsilciyi görevlendirecektir.
- Madde bağımlısı çocuklara hizmet vermek üzere müstakil ÇEMATEM'ler ve Tıbbi Rehabilitasyon Merkezleri kuracak, bunun mümkün olmaması durumunda mevcut AMATEM'lerin bir bölümünü sadece çocuklara hizmet verecek şekilde düzenleyecektir.
- Modelde yer alan birimlerde görev alması öngörülen sağlık personelinin (doktor, hemşire, psikolog psikiyatrist vb.) Sağlık Bakanlığı'na bağlı olacak şekilde görevlendirilmelerini sağlayacaktır.
- Yeter derecede eleman desteğinin yanı sıra; arsa, bina, ekipman, araç-gereç ve ilaç desteğinde bulunacaktır.
- Sokak Çocukları Koordinasyon Merkezi, İlk Adım İstasyonu ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezinde gerekli tıbbi tedavi ünitelerini kuracak ve ünite için gerekli araç-gereci temin edecektir.
- Uygulamanın ileri aşamalarında doğacak ihtiyaçlar ve yeni düzenlemelere ilişkin görev alanına giren her konuda destek verecektir.
- İstanbul ve daha sonra uygulamaya geçilecek illerde bulunan İl Müdürlükleri ve bağlı kuruluşlarını SHÇEK'le işbirliği yapmak üzere görevlendirecektir.

Valiliklerin Yükümlülükleri

- Yürütülecek Model çerçevesinde Vali veya görevlendireceği Vali Yardımcısı, sokakta yaşayan çocuklarla ilgili işbirliği içerisinde bulunan Kurum ve Kuruluşların uyumlu olarak çalışmalarını koordine edecektir. Valilikte yürütülen bu çalışmalarda sekreterya görevi SHÇEK tarafından yerine getirilecektir.
- Uygulamada karşılaşılan güçlükleri ve aksaklıkları giderme noktasında, işbirliği çerçevesinde, çözümleyici ve kolaylaştırıcı girişimlerde bulunarak hizmete işlerlik kazandıracaktır.
- İl Özel İdarelerinin bütçelerinde bu konuya ilişkin ödenek ayrılması ve/veya mevcut ödeneklerden buraya transfer yapılmasını sağlayacaktır.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından, yapılan yardımlarda sokak çocuklarının ve ailelerinin desteklenmesi konusuna öncelik verilecektir. Ayrıca, İl dışından çeşitli nedenlerle gelen çocukların, ikamet ettikleri yerler ile koordine sağlanarak illerine dönüş giderlerini karşılayacaktır.
- Çocukların, kamuya bağlı sağlık kuruluşları (hastane, tıp merkezi vb.) nın yanı sıra, acil durumlarda, özel sağlık kuruluşlarından yararlandırılmaları halinde gerekli ödemeleri karşılayacaktır.
- Çalışmalarla ilgili olarak, belli aralıklarla durum değerlendirmesi niteliğindeki raporları Devlet Bakanlığına gönderecektir.

Mahalli İdarelerin (İl Özel İdareleri Ve Belediyeler) Yükümlülükleri

- Yerel Yönetimler, Modelin uygulanması esnasında ihtiyaç duyulan arsa, bina, ekipman ve eleman temininde yardımcı olacaktır.

- Belediyeler, gerek 5272, gerekse 5216 sayılı Belediye Kanunlarında yer alan, Belediyenin sosyal görevleri kapsamında, çocuk koruma evlerinin açılması, yoksu çocuklara dönük hizmet sunumunun etkin hale getirilmesi ve sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın teşvik edilmesi için gerekli tedbirleri alacaklardır.
- İl Özel İdareleri bütçelerinden, bu model kapsamında, illerde yürütülecek faaliyetlere gerekli kaynağı ayıracak ve bunu illerinde etkin bir şekilde kullanacaklardır.
- Belediye Kanununda esasları düzenlenen "Kent Konseyleri", önemli gündem maddelerinden bir tanesini, sokaktaki çocuklar ile ilgili sorunların tespiti ve bu konuda yapılacaklar olarak belirleyecektir. Gerek Kent Konseyinde yer alan kişi ve kuruluşların, gerekse Belediye kanununda düzenlenen, gönüllü katılım müesseselerinin etkin çalışmaları sağlanarak sokaktaki çocukların sayısının azaltılması ve sorunlarının çözümü için gerekli çabayı sarf edecektir.
- Çocukların sokağa düşme riskinin yüksek olduğu mahalle ve semtlerde kuracağı ofisler ve çalıştıracağı meslek elemanları vasıtasıyla, aile odaklı hizmet verecektir.
- Mahallelerde açacağı çocuk ve gençlik merkezlerinde, çocukların, boş zamanları değerlendirilerek, kent merkezine inişini önleyecektir.
- Sosyal rehabilitasyon sürecini tamamlamış çocukların istihdamını sağlayacaktır.
- Sokakta çalışan ve çalışma riski altında bulunan çocukların ebeveynlerine yönelik meslek edindirme kursları açarak, istihdam olanaklarından yararlanmalarını sağlayacaktır.
- Ailelerin desteklenmesi amacıyla (ayni-nakdi yardım vb.) mevcut imkanlarını kullanacaktır.
- Mahalli İdareler sorumluluk bölgelerinde "Sokakta Yaşayan Çocuklar" ile ilgili kamuoyunu bilinçlendirme çalışmaları yapacaktır.

Bundan hareketle Modele ilişkin İllerin yürüttüğü çalışmalar ;

İSTANBUL

Modelde yer alan koordinasyon merkezi olarak, Beyoğlu 75.Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi kullanılmaktadır.

Küçükbakkalköy Çocuk ve Gençlik Merkezi ile Ayvansaray Çocuk ve Gençlik Merkezi ilk adım istasyonu,

Taksim Çocuk ve Gençlik Merkezi, ticari cinsel sömürüye maruz kalmış kız çocuklarına yönelik ilk adım istasyonu olarak, hizmet vermeye devam etmektedir.

Barınak olarak Kartal Belediyesinin tahsis ettiği yerin hizmete hazır hale getirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir. Diğer bir barınak olarak, halen faaliyette olan Umut Çocukları Derneği Barınağı, Bakırköy Belediyesi tarafından tadilattan geçirilerek, hizmete hazır hale getirilmiştir.

İstanbul İlinde bulunan 3 mobil ekibin yanı sıra 5 yeni mobil ekip oluşturulması kararı alınmış, 1 mobil ekip (sadece araç) Bakırköy Belediyesi tarafından sağlanmış, diğer 1 ekibin Büyükşehir Belediyesi tarafından temin edilmesi istenmiş, diğer üçü ise, İl Özel İdare tarafından hizmet alımı yoluyla sağlanması ve oluşturulan birimler için personel ihtiyacının İl Özel İdaresi tarafından, hizmet alımı yoluyla temin edilmesi kararlaştırılmıştır. Her iki hizmet alımı da bitme aşamasına gelmiştir.

Madde bağımlısı olan çocuklar için ÇEMATEM'ler, Çocuk Ergen Madde Bağımlılık Tedavi ve Destek Merkezi olarak ise UMATEM hizmet vermeye devam

edecektir. Tedavi ve rehabilitasyon hizmetine dair yapılanma hızla sürdürülmekte ve geliştirilmektedir. Ayrıca, tıbbi tedavi amacı ile hizmet verecek olan Avrupa ve Anadolu yakasında çocukların yönlendirileceği hastaneler İl Sağlık Müdürlüğünce belirlenmiştir.

Sokak ofisleri, sokak çocukları ile ilgili kendilerine intikal eden ihbar ve bilgileri Koordinasyon Merkezine aktararak, çocukları modele uygun kuruluşlara sevk edecek ilk müdahale birimleri olup, projede Esenler Otobüs Terminali, Harem Otobüs Terminali, Haydarpaşa Tren Garı, Beşiktaş, Bakırköy, Kadıköy, Kartal, Üsküdar ve Küçükçekmece Belediye sınırları dahilinde kurulması kararlaştırılmış ve kurma görevi ilgili Belediyelere verilmiştir. İl Özel İdaresi personel alımını gerçekleştirdiğinde faaliyete geçecektir.

ADANA

Hizmet Modelinin uygulanması amacıyla Valilik bünyesinde bir kurul oluşturulmuş olup, kurul her hafta rutin olarak toplanmaktadır. Model çerçevesinde Bir Koordinasyon Merkezi oluşturulmuştur. Mobil ekibin kullanımı amacıyla İl Özel İdaresi tarafından 2 araç kiralanmıştır. 2 Sosyal Hizmet Uzmanı, 1 Psikolog ve Büyükşehir Belediyesince görevlendirilen 2 Zabıta Memuru, Emniyet Müdürlüğünden 2 polis memuru, Sağlık İl Müdürlüğünden 2 sağlık memuru mobil ekipte görevlendirilmiştir. Milli Eğitim İl Müdürlüğünce Halk eğitim Merkezi olarak kullanılan bina, İl Özel İdaresinin sağladığı 110 milyarlık kaynakla, tadilattan geçirilerek İlkadım istasyonu olarak tahsis edilmiştir.

Seyhan Belediyesi tarafından, 4000 m2 kapalı, 2000 m2 açık alanı bulunan ve 2006 yılında hizmete açılması planlanan, 102 yatak kapasiteli, madde bağımlısı çocukların tıbbi tedavi ve tıbbi rehabilitasyonunu gerçekleştirecek bir merkez oluşturulması çalışmaları sürdürülmektedir.

BURSA

Bursa İlinde Valilik bünyesinde bir kurul oluşturulmuştur. Bu yılın sonunda Sosyal Rehabilitasyon Merkezi olarak hizmete açılması planlanan ve Hipodrom mevkiinde bulunan Sevgi Köyü inşaatı devam etmektedir.

ANTALYA

Şehir Merkezinde Ticari cinsel sömürüye maruz kalmış kız çocuklarına yönelik ilkadım istasyonu kurma çalışmaları devam etmektedir. Akdeniz Üniversitesi kampüsü içerisinde, madde bağımlısı çocuklar için, bir hayırsever tarafından inşa ettirilen, 45 çocuk kapasiteli bir tıbbi rehabilitasyon merkezi çalışmaları sürmekte olup, 1.5 ay sonra hizmete açılması planlanmaktadır.

İZMİR

İzmir İlinde Vali Yardımcısı başkanlığında, sokakta yaşayan ve çalıştırılan çocuklar komitesi oluşturulmuş olup, çalışmalarını sürdürmektedir. Bu bağlamda; sektörlerin rol ve işlevlerini belirten, işbirliği ve eşgüdümü sağlayan 15.06.2005 tarihli Valilik talimatı yayınlanmıştır. Bu talimat doğrultusunda işbirliği ve eşgüdüm içerisinde çalışmalar sürdürülmektedir. Sokakta yaşayan çocukların Sosyal Rehabilitasyonu amacıyla, İl Özel İdaresince tahsis edilen, Şirinyer Hürriyet mahallesinde bulunan binaların onarımı çalışmaları başlatılmıştır. İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından Mobil Ekiplere araç tahsis edilmiştir. Mobil ekip, çalışmalarını 20.00 -23.00 ve 23.00-05.00 saatleri arasında yürütmektedir. Çalışmalar başladıktan bu yana merkez hizmetlerinden hiç yararlanmamış 56 çocuğa ulaşılmış ve hizmet götürülmüştür.

DİYARBAKIR

01.08.2005 tarihi itibariyle Şehitlik semtinde sokakta yaşayan, madde bağımlısı ve kapkaç olaylarına karışmış çocuklara hizmet vermek üzere ilkadım istasyonu oluşturulmuş ve bugüne kadar 37 çocuğa ulaşılmış ve hizmet sunulmuştur. Söz konusu merkeze 1 sosyal hizmet uzmanı, Sağlık Müdürlüğünce 2 hemşire, Milli Eğitim Müdürlüğünce 4 rehber öğretmen, 3 sınıf öğretmeni görevlendirilmiş olup, Sağlık Müdürlüğünce de bir araç tahsis edilmiş. Eczacılar birliğince, madde bağımlısı çocukların tedavisi amacıyla bir ünite açılması çalışmaları devam etmektedir.

MERSİN

Mobil ekip oluşturulması amacıyla şoför ve yakıtı Belediye tarafından temin edilmek suretiyle araç tahsis edilmiştir. Mobil ekipte görevlendirilen personelin ücreti, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından karşılanmaktadır. Mobil Ekipte görevlendirilen 2 Sosyal Hizmet uzmanı ve 1 Öğretmenin alana ilişkin deneyimi olan meslek elemanları tarafından hizmet içi eğitimi gerçekleştirilmiştir. Mobil ekibin merkezle iletişimini sağlamak üzere mobil telefon temin edilmiştir. Hizmetlerinin aylık programlar ile sürdürülmesi sağlanmıştır. Barınak ve İlkadım İstasyonu açılması çalışmaları sürdürülmektedir. ÇEMATEM ve Tıbbi Rehabilitasyon hizmetlerinin bölgesel düzeyde oluşturulması gerektiği düşüncesiyle, Modelde yer alan bu birimlerin il düzeyinde gerçekleştirilmesi Valilik tarafından oluşturulan kurul tarafından uygun görülmemiştir.

ANKARA

Ankara Valiliğinin başkanlığında sektörler arası işbirliği ve eşgüdüm sağlanması amacıyla tespit çalışmaları başlatılmış, Vali veya görevlendireceği bir Vali yardımcısı başkanlığında toplantı yapılması planlanmıştır.Hizmet modelinin hayata geçirilmesi için Ankara İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünün Başkanlığında mevcut Çocuk ve Gençlik Merkezleri ile birlikte halen yürütülmekte olan hizmet değerlendirilmektedir. Modelde Koruyucu ve Önleyici hizmetler kısmında yer alan İhmal ve İstismar Merkezi olarak Keçiören'de bulunan bir binanın tahsisi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Barınak olarak kullanılması düşünülen bir bina Halk Bankasından devralınmış ve Çankaya Belediye Başkanlığınca tefrişi için ön görüşmeler tamamlanmış protokol imzalanma aşamasına gelinmiştir. Modelin tam olarak uygulanabilmesi için gerekli çalışmalar sürdürülmekte olup, insan ve maddi kaynak eksiklikleri giderilmesi çalışmaları devam etmektedir.

SONUÇ OLARAK;

Yukarıda özetle belirtildiği üzere, sokakta yaşayan/çalışan çocuklara ilişkin halen sürdürülen ve hizmet anlayışı doğrultusunda geliştirilen model, TBMM Meclis Araştırma Komisyonunca çocukları sokağa düşüren nedenlerle, sokak çocuklarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98'inci ve İç Tüzüğünün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca düzenlenen Araştırma Komisyonu Raporu ile de paralellik göstermektedir.

Söz konusu raporda, sokakta yaşayan / çalışan çocuklara yönelik koruyucu – önleyici ve rehabilite edici çalışmalarda ilgili sektörlerin işbirliği ve eşgüdümü önerilmektedir. Sokakta yaşayan/çalışan çocuklara yönelik olarak oluşturulan ve uygulama çalışmaları başlatılan modelde de aynı şekilde bir yöntem izlenmektedir.

Ayrıca Komisyon, özel uzmanlık gerektiren kuruluşların azlığının yada bazı alanlarda olmayışının, sistemin etkili çalışmasının önünde engel oluşturduğu

hususunu belirtmiştir. Modelin incelenmesinden de görüleceği üzere, basamaklandırılmış hizmet, ihtiyaç gruplarına göre ihtisaslaşmış merkezlerden oluşmaktadır.

Sokakta yaşayan/çalışan çocuklara yönelik rehabilitasyon hizmetlerinin yanı sıra koruyucu-önleyici hizmetlerin önemi vurgulanmış ve bu çalışmaların toplum merkezleri ve/veya aile danışma merkezleri ile sürdürülmesi önerilmiştir. Meclis Komisyon Raporunda da ailelerin kentsel yaşama katılmalarına ve kente uyum sağlamalarına yardımcı olacak sosyal programlar toplum merkezleri ve/veya aile danışma merkezleri aracılığıyla uygulanması önerisi yer almıştır.

Halen yürütülmekte olan projeler doğrultusunda yapılan çalışmalar, sorunun kökten çözümüne ilişkin atılmış önemli adımlar olarak görülmektedir.

Şimdiye kadar yapılan tüm çalışmalar, konuya ilişkin koruyucu önleyici hizmetlerin önemini göstermektedir. Sokakta yaşama ve çalışma riski altında bulanan çocukların öncelikle tespitlerinin yapılarak, çocuklara ve ailelerine yönelik koruyucu ve önleyici hizmetlerin yürütülmesi ve ilk olarak sorunun yoğun olarak görüldüğü illerde başlatılan Yeni Hizmet Modelinin tüm ülke geneline yaygınlaştırılması, gün geçtikçe sayıları hızla artmakta olan sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar olgusunun önlenmesinde atılmış önemli bir adımdır.

Sokakta yaşama ve çalışma olgusunun henüz olmadığı veya az olarak hissedildiği illerde de, olgunun ortaya çıkması durumunda, hazırlıklı olunabilmesi için koruyucu önleyici çalışmaları yapacak ekiplerin oluşturulması, var ise çalışan ve yaşayan çocukların tespit edilmesi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

Ülkemiz gündeminde sıklıkla yer alan ve giderek boyutları büyüyen sokakta yaşayan/çalışan çocuklar olgusunun çözümlenmesine yönelik çalışmaların tüm sektörlerin işbirliği ve koordinasyonunda yürütülmesi gerekmektedir. Gösterilen tüm çabalar, sokaklarda hiçbir çocuğun kalmaması ve çocuklarımızın sağlıklı bireyler olarak yetişmeleridir.

MECLİS ARAŞTIRMA KOMİSYONU TARAFINDAN TEKLİF (ÖNERİLEN)EDİLEN YASAL DÜZENLEMELER BÖLÜMÜNDE YAPILAN VE DEVAM EDEN BAZI DÜZENLEMELER

ÖNERİ:Aile ve Sosyal Araştırma Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü aynı yapı içerisine alınarak Devlet Bakanlığının icracı bir Hizmet Bakanlığına dönüştürülmesi için gerekli yasal düzenleme yapılmalıdır.

DEVAM EDEN DÜZENLEMELER: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme kurumunun yeniden yapılandırılması sürecinde hazırlanan, "Sosyal Hizmetlerin Yeniden Yapılandırılması, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun Tasarısı Taslağı" ile çocuğa sunulacak tüm hizmetlerin bir bütünlük ve eşgüdüm

içerisinde gerçekleştirilmesi amacıyla düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.
Bu tasarı ile, çocukla ilgili konularda temel politika ve stratejilerin oluşturulması amacıyla kamu kurum ve kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları ve Üniversitelerin işbirliği öngörülmektedir.

ÖNERİ : Çocuklarla ilgili yasal mevzuatı, Türkiye'nin imzalamış bulunduğu uluslararası sözleşme hükümlerini de kapsayacak şekilde tek bir yasada toplayan "Çocuk Koruma ve Ceza Yasası"nın (çocuk adalet sistemi) oluşturulmalıdır.

YAPILAN DÜZENLEME : Çocukla ilgili yasal mevzuat, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile Türkiyenin imzalamış bulunduğu uluslar arası sözleşme hükümlerini de kapsayacak biçimde yeniden düzenlenmiştir. SHÇEK Kanun Tasarısı da bu yasal düzenlemelerin gerektirdiği uygulamaya yönelik tedbirleri oluşturacak şekilde yapılandırılmıştır.

ÖNERİ :3413 sayılı yasanın aileler tarafından suistimal edilmesini önleyecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

DEVAM EDEN DÜZENLEMELER: SHÇEK yasa taslağının 37. maddesi ile koruma altında bulunan çocukların 3413 sayılı yasadan yaralanmasına ilişkin kriterler getirilmiştir. Bu madde ile; anne ve babası olmayan ve üniversite mezunu olan çocuklara öncelik tanınmaktadır.

ÖNERİ: 2828 sayılı kanunun 4/e maddesinde gerekli değişiklikler yapılarak sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sokakta yaşayan/çalışan çocuklara yönelik hizmet vermesi sağlanmalıdır.

YAPILAN DÜZENLEME: 5378 sayılı Özürlüler Kanunu madde 27 ile; 2828 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

a) Bu Kanun kapsamına giren sosyal hizmetlere ilişkin faaliyetler, Devletin denetim ve gözetiminde, sivil toplum kuruluşları ile halkın gönüllü katkı ve katılımı da sağlanarak bir bütünlük içinde yürütülür. Sunulacak bakım ve diğer hizmetlerin kapsamı ve bu hizmetleri verecek olan gerçek ve tüzel kişilerin izin, çalışma usûl ve esasları ve diğer hususlar Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Şeklinde hüküm yer almıştır.

Ayrıca; SHÇEK yasa taslağının 3. maddesi ile tüzel ve gerçek kişiler ile sivil toplum kuruluşlarının çocuklarla ilgili alanda hizmet verebilmelerine ilişkin hükümler yer almaktadır.

ÖNERİ: Sorumluluğu altında bulunan çocukları istismar eden ailelerin çocukları koruma altına alınırken; koruma kararı ile birlikte vesayetin/velayetin de aileden alınması istikametinde yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Kurum bakımına alınan çocuklar için ilgili mahkemelerden alınan Korunma Kararları ile birlikte çocukların vesayeti, kurumsal olarak SHÇEK Genel Müdürlüğüne devredilmelidir. Bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır

DEVAM EDEN DÜZENLEMELER : SHÇEK Yasa Taslağının 30. naddesi "sorumluluğu altında bulunan çocukları istismar eden ailelerin çocukları, koruma

altına alınırken; koruma kararı ile birlikte velayetin/vesayetin de aileden alınması" yönünde hüküm yer almaktadır.

SHÇEK Yasa Taslağının 30. maddesinde velayetin kaldırılmasına karar verilmesi halinde sosyal hizmetler biriminden bir veya birden fazla vasi adayı atanmasına ilişkin ayrıca bir hüküm yer almaktadır.

SORU 4 :

Örneğin; Komisyon raporunda; SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı 42 Çocuk ve Gençlik Merkezinde, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, çocuk eğiticisi ve öğretmenden oluşan 128 meslek elemanının görev yaptığı, bu nedenle bazı illerde hizmetin imkansız hale geldiği, ACİLEN MESLEK ELAMANINA ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Bu konuda herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

CEVAP 4 :

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde toplam 231 personel görev yapmaktadır. Bunların 73'ü Sosyal Çalışmacı, 12'si Psikolog, 3'ü Çocuk Gelişimcisi, 20'si Öğretmen, 7'si Hemşire, 4'ü Tabip, 13'ü Çocuk Eğiticisi gibi meslek elemanıdır. Tüm Kuruluşların olduğu gibi Çocuk ve Gençlik Merkezlerinin de personel ihtiyacının giderilmesine yönelik çalışmalarımız sürdürülmektedir. Yapılan çalışmalarımız neticesinde 2005 yılında SHÇEK Genel Müdürlüğüne tahsis edilen 800 adet açıktan atama kadrosunun 668'ine KPSS ile atama yapılarak bir ölçüde personel ihtiyacı karşılanmıştır. Kurumun yılların birikimi olan personel ihtiyacının karşılanabilmesi için çalışmalarımız sürmektedir.

Kurumun acil meslek elemanı ve diğer personel ihtiyacı KPSS ve Kurumlar arası nakil yoluyla karşılanmaya çalışılmakta, buna imkanlar ölçüsünde önem gösterilmektedir.

SORU 5 :

Bazı yasal düzenlemeler yapmak, Uluslar arası sözleşmeler imzalamak uygulanmadığı takdirde ne işe yaramaktadır?

CEVAP 5 :

Yapılan yasal düzenlemeler ve uluslararası sözleşmeler hükümetimiz tarafından uygulanmaktadır.

SORU 6 :

Çocuk Hakları Sözleşmesi", "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi", "Avrupa Sosyal Şartı", "Uluslararası Çalışma Örgütü-İLO Sözleşmeleri" vb TBMM tarafından kabul edilip onaylanmasına rağmen neden uygulanmamaktadır?

CEVAP 6 :

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi Ülkemiz tarafından 1990 yılında imzalanmış, 1994 yılında T.B.M.M' nce onaylanarak 4058 sayılı yasa ile iç hukuk kurallarına dönüştürülmüştür. Sözleşmenin Türkiye'de uygulanmasının izlenmesinden sorumlu **"Koordinatör Kuruluş"** olarak görevlendirilen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü;ÇHS hükümlerinin, çocukla ilgili tüm alanlardaki mevcut yasal, idari ve yapısal durumunu belirlemek, uygulamada karşılaşılan güçlükleri ve hizmete yönelik öngörülen hedefler ile bu hedeflerin önceliklerine ilişkin konuları tespit etmek, Ülkemizde uygulanması açısından "Ulusal Eylem Planı hazırlamak,çocuklara yönelik hizmet veren resmi ve özel tüm kurum ve kuruluşlar arasında yapılacak çalışmalara yönelik eşgüdümü sağlamak, Sözleşmenin kabulünün ardından, sonra ülke profilini gösterir "Ulusal İlk Rapor" ve her beş yıl sonunda "Gelişim Raporları"nı hazırlamakla yükümlüdür. Bu kapsamda, özetle, mevcut yasalar ile ÇHS hükümlerinin uyumluluğunun sağlaması açısından denetim listesi çalışmaları yapılmakta, ulusal raporlar ve eylem planları hazırlanmakta, forumlar, kongreler gerçekleştirilmekte ve yazılı, görsel materyaller ve kitapçıklar hazırlanmakta ve dağıtımı sağlanmakta, konuya ilişkin hem çocuklara hem de yetişkinlere yönelik eğitim çalışmaları düzenlenmektedir.

SHÇEK Genel Müdürlüğü olarak, hazırlanan her türlü mevzuat çalışmalarında, proje ve programlarda Çocuk Hakları Sözleşmesi, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa Sosyal Şartı ve diğer uluslararası sözleşme hükümleri dikkate alınarak gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

SORU 7 :

Devlete dolayısıyla hükümetlere verilen asli ve Anayasal görevleri taşeronlara devretmeye devam edecek misiniz?

CEVAP 7 :

Hükümetimiz T.C. Anayasasının hükümleri doğrultusunda, Anayasa ile verilen görevlerini yerine getirmek hususunda hassasiyet göstermektedir.

SORU 8 :

Hangi konuda denetim ve yönlendirme görev ve sorumluluğunuzu yerine getiriyorsunuz.

CEVAP 8 :

Hükümetimiz bütün konularda mevcut yasalar çerçevesinde ve hukuk kapsamında denetim, yönlendirme, görev ve sorumluluğunu yerine getirmektedir.

SORU 9 :

Yaşanan olaylar "Emanete Hiyanet" anlamı taşımıyor mu?

7/10902

SORU 10 :

Hükümetiniz, ortaya çıkan bu olaydan sonra çocuk sorunlarını araba bagajında çikolata, gofret bulundurmanın ötesinde en azından Dubai Kuleleri, Galataport gibi işler önceliğinde ele almayı düşünmekte midir?

CEVAP 9-10 :

Bu sorularınız denetim ve bilgi edinme sınırlarını aşmakta olup, hizmete yönelik bir öneri ve eleştiri niteliğinde de değildir. Özellikle sosyal sorunların çözümüne yönelik hem yasal hem de yapısal yönde köklü değişiklikler yapılmaktadır. Bütün çalışmalarımızda hiç kuşkusuz önceliğimiz; geleceğimizin teminatı olan çocuklardır.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı